

Bolezni, ki iz take merzle piče in pijače izvirajo, so grizenje, kolika, driska, napenjanje, prisad na čevih, dostikrat pa tudi prisad v gerlu in goltancu, de živina požirati ne more, hudo kašlja, ali de se je clo pljučnica (prisad na pljučih) prime. Breje kobile po takim napenjanju dostikrat zveržejo; žebet se pa rad kevžeh in smolika prime. — Varite se tedej kmetje! de vaša živina nikoli premerzle pijače ne dobí — že clo pa takrat ne, kadar je vroča ali spotena. Če ji morate pozimi vodo iz merzlih studencov, vodnjakov in korit dajati, nej stoji škaf z vodo nekoliko časa v hlevu, de se voda nemalo premlači. V nekterih vaseh gonijo živino na vodo in jo napajajo pri studencih ali pri bližni reki; akoravno nočemo reči, de je ta navada sploh škodljiva, je vunder res, de dostikrat živina od tega zboli, če je iz pregôrkih soparnih hlevov k studencu ali reki prišla in se je premerzle vode napila. Počasama kašljati začne, in brez de bi kmet vedil kdaj in od kod — je živino pljučna jetika napadla, ktero si je iz merzliga studenca napila. Oj! de bi se kmetovavcam enkrat oči odperle, in de bi spoznali, de majčkini vzroki večkrat ponovljeni zamorejo velike bolezni napraviti.

Goveja živina in prešiči dobijo pa tudi večidel poparjeno pičo, pomíje i. t. d.; pri ti piči nej pa kmetovavec nasproti na tó pazi, de ni prevroča, zakaj gorka piča že sama po sebi slabí želodec in stori, de živina večkrat neha jesti, de jo napenja i. t. d.; bolj pa ko je živina pregôrke piče navajena, ložeji ji potem merzla pijača škodje.

Spridena klaja kakoršna si bodi je živini škodljiva; zató nej kmetovavec tudi vedno na to gleda, de se taka živini pozimi ne poklada. Kér sim od živinske kerme ali piče natanjko govoril v „bukvah za kmeta“, ktere si zde vsaki kmetovavec lahko za eno petico kupi, *) ne bom od tega tukej nadalje govoril, in samó dveh reči še opomnim, prvič: naj se živini, ki le samo suho klajo dobiva, kakor konjem in ovcam, pozimi večkrat na dan pijače ponudi, de ji suha kerma preveč trebuha ne zabaše in mnogih bolezin ne naključi; kar se tolikanj raji primeri, kolikanj bolj živina pozimi brez dela v hlevu stoji; — drugič: živini

*) Bukve za kmeta, kako se ima pri kupevanju, plemenjenju, reji in opravljanju konj (in pa tudi druge živine) sploh obnašati, de jih bolezen obvarje i. t. d. prvi del, s podobšino za spoznanje starosti iz zob — ki so poprej 30 krajcarjev veljale, veljajo odsihmal le 15 krajcarjev. To se je pa takóle zgodilo: C. k. kmetijska družba, skerbna za prid kmetovavcov, je kupila celo zalogo teh bukev, ktere so bukvarji po 30 in 36 krajcarjev prodajali, in jih je v ceni zató takó ponižala, de si jih bo mogel sedež vsak kmet lahko omisliti, kterimu so zlo zlo potrebne. Imenovana slavna družba je s tem zopet očitno pokazala, kako zlo ji je prid kmetov pri sereu. Dobíjo se v pisarnici c. k. kmetijske družbe, ali pa v tiskarnici gosp. J. Blaznika. — Kér bo pa c. k. kmetijska družba natis tudi drugiga dela teh bukev prevzela, v kterim bodo posamezne živinske bolezni razlagane, ne more natis drugiga dela poprej na svitlo priti, dokler ne bo prvi del večidel poprodan. Nej tedej kmetje in vsi slovenski posestniki živine nikar dalje ne odlašajo, teh bukev, polnih koristnih podukov, kupiti si.

pozimi kaj dobro tekne, če se ji kake dvakrat v tedni ena pest domače solí na pičo verže. V deževnim vremenu práv dobro tisti kmetovavec za zdravje svoje živine skerbí, ki ji včasí pest solí z ravno toliko štupe od brinovih jagod na zobanje da.

Žebeta semorajo prvo zimo posebno dobro rediti, de ne oslabijo; prva zima dostikrat popači konja za zmirej.

Kej dobra piča za krave pozimi je zmes iz rezance, otrobi in posoljenih lanenih preš ali pa s posoljeno moko divjiga kostanja.

(Dalje sledí.)

Marnja.

Na dveh sosednih njivah ste bile rež in pšenica ena zraven druge vsejane. Dokler ste rastle, ste v lepi zastopnosti in sosedni prijaznosti skupej živele. Ko ste pa dorastle, je jela rež prevzetno na pšenico pogledovati, in jo skoro vsakdan prašati, ako je že dorastla. — Ko se je pšenici zadošti zdelo, ji reče eniga dne: „Kar tebe čez mene povzdiguje, je le slama; sad moj pak je boljši kakor tvoj; če meni ne verjameš, prašaj gospo-„darja.“ Ravno tisti dan je gospodar z mlinarjem vred memo teh njiv šel. Ko pšenico zagleda, reče mlinarju: „Danes teden bo velik praznik; torej mi „boš mogel mernik pšenice zmleti: to vém, de se „tisti dan reženiga kruha nobeden ne dotakne.“ Ko je rež to slišala, je odslej za zmirej omolknila.

Vi, ki se veliko trudite, pa malo imenitniga storite; vi, ki se z veliko domačijo hvalite, pa z njo obračati ne znate; vi ki lepe nograde obdelujete, pa cviček prodajate; vi, ki široke in dolge travnike imate, pa čmeriko kosite — pridite sém, in prevdarite resničen odgovor, ki ga je pšenica reži dala.

Dopis iz Dolenskiga.

(Konec.)

Klaje je létos toliko, de je že davnej ni bilo toliko. Senó in otava se je práv dobro obneslo, slame je na kupe. Le tisti, ki imajo zlo močirne ali pa okoli vodá ležéce travnike, so létos malo sená dobili. Premočirni travniki niso kaj veliko sená dali, travnike ob vóдах je pa povodenj poškodovala, senó in otavo oblatila, ter živini škodljivo storila. Kmetje pravijo, de po blatnati mervi rado živino kolje. Detelja se je obá pota silno dobro skazala. Nemško détéljo so sploh po pétkrat kosili, sternišnica je práv velika zrastle, ter veliko srove klaje dala. — Ozmina je bila vsa v lepim vremenu vsjana, ter je práv lépa.

Neizrečeno veliko veselje je po Dolenskim storil oglas, de bojo kmetije vnóvič cenovali. Lépi dokaz milosti in pravičnosti Njih c. k. Veličanstva do vsih svojih podložnih je ta milostljivi ukaz. Hvala njemu, ki ga je dal, in tistim, ki so njega vzrok! —

Želézna césta je že to léto Dolencam nekoliko dobička dala, de so bolje vino, žito in druge reči prodali, pa tudi delavci marsikteri krajcar zaslužili. Drugo leto si Dolenci od železne céste še večí dobičke obétajo. Tudi so merjevci že nekaj pregledovali, kakó bi se dala Dolenska stran z novo vélko césto, ktera ima čez goré med Šentjanžem in Radečami peljati, z želézno césto zvézati. —

Dvé novici še moram povédati, ki sté se na Dolenskim letošnje léto zgodile. Perva je vesela, druga pa žalostna. — Gospod néke grajšine na Dolenskim je 2000 hrastov za 20000 gold. prodal. Glejte kmetje, koliko je lép hrastov boršt vréden! Naj pomislijo tisti, ki